Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovu, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 92. Brașovŭ, Mercurĭ, 28 Aprilie (10 Mai) 1893.

## Adresa Boemilorŭ.

Brașovŭ, 27 Aprilie v.

Unŭ pasŭ de mare însemnătate politică s'a făcutŭ dilele acestea din partea representanțilorŭ cehĭ în dieta boemă. Conducĕtorulŭ Cehilorŭ tinerĭ, Dr. Iuliu Gregr, propuse în ședința de Vinerĭ unŭ proiectŭ de adresă către Maiestatea Sa, în care este formulatŭ postulatulŭ de căpetenia alŭ națiunei cehice: restabilirea dreptului publicŭ alŭ Boemiei.

Scopulŭ acestei propunerĭ este, de-a face unŭ pasŭ decisivŭ pentru clarificarea situațiunei interióre și esterióre a Boemiei. E vorba mai întâiu, de-a se sci odată hotărîtŭ, cum gândescŭ cele trei partide boeme în cestiunea acésta mare, care preocupă atâtŭ de multŭ națiunea cehică.

S'a asiguratŭ mereu, că partida marilorŭ proprietarĭ și boerĭ boemĭ este în principiu pentru recâștigarea independenței Boemiei. Cu tóte acestea, acești boerĭ nu s'au sfiitŭ a da de minciună speranțele, ce s'au fostŭ pusŭ în ei din partea Cehilorŭ prin atitudinea lorŭ echivocă în timpulŭ din urmă, mai alesŭ cu ocasiunea tractărilorŭ privitóre la delimitarea cercurilorŭ judecătorescĭ.

Gregr voesce acuma sĕ constrîngă pe aristocrațĭ, de-a eși afară cu colórea și de-a alege una din două: alianța cu guvernulŭ, orĭ cu poporulŭ boemŭ.

Totŭ-odată conducĕtorulŭ partidei Cehilorŭ tinerĭ are de scopŭ a lămuri situațiunea poporului boemŭ și față cu guvernulŭ și cu parlamentulŭ centralŭ. Elŭ espune mai întâiu tóte motivele, pe carĭ se întemeéză postulatulŭ de dreptŭ publicŭ alŭ Boemiei și declară, că poporulŭ cehicŭ nicĭ-odată n'a recunoscutŭ constituția și nu o va recunósce. Partida lui stă în parlamentulŭ centralŭ numai spre a face sĕ cadă sistemulŭ de față și toțĭ deputații cehĭ vorŭ părăsi pentru tot-déuna acestŭ parlamentŭ, îndată ce se va sĕvîrși în sînulŭ națiunei cehice unirea deplină, care, dise elŭ, nu póte întârdia multŭ.

Câtŭ pentru Germanii Boemiei, Dr. Gregr dise, că ei nicĭ-odată n'au a se teme din partea Cehilorŭ, că independența Boemiei este și în interesulŭ conlocuitorilorŭ germanĭ, carĭ împreună cu Cehii vorŭ fi politicesce liberĭ și vorŭ înceta de-a mai fi jertfa intereselorŭ streine în privința economică.

„Renoirea regatului boemŭ, dise Iuliu Gregr, este o condițiune de esistență pentru întréga monarchiă și póte sosi în curêndŭ momentulŭ, când imperiulŭ va avé lipsă de sprijinulŭ acestui regatŭ în contra Ungariei și a imperiului germanŭ“.

A mai vorbitŭ șefulŭ oposiției cehice de abaterea monarchiei dela misiunea ei originală, de-a fi scutulŭ popórelorŭ sale, și a întrebatŭ, ce scopŭ póte avé unŭ statŭ, care se află în luptă cu națiunĭ întregĭ, cu propriele sale națiunĭ? Austria, dise elŭ, trebue sĕ se întórcă și sĕ încete de-a mai fi agentulŭ germanisatorilorŭ și maghiarisatorilorŭ!

Proiectulŭ de adresă alŭ lui Gregr a fostŭ predatŭ unei comisiunĭ de 15 spre studiare. Acéstă hotărîre s'a luatŭ cu votulŭ Cehilorŭ tinerĭ, alŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ și alŭ grupului conservativŭ alŭ marilorŭ proprietarĭ. In contra au votatŭ numai Germanii.

Procederea unanimă a partidelorŭ cehice față cu proiectulŭ de adresă alŭ lui Gregr este cu satisfacțiune înregistrată de tóte diarele cehice, ca unŭ bunŭ augurŭ pentru viitórea unire a lorŭ.

---

## † George Barițiu

Sibiiu, 6 Maiu.

(Raportŭ specialŭ alŭ „Gaz. Trans“).

Conductulŭ funebru pe la órele $4^1/_2$ p. m. porni din curtea internatului spre cimiteriulŭ bisericei române unite. In frunte mergea tinerimea dela școlele române cu musica orășenéscă și cu corulŭ; apoi urma carulŭ încărcatŭ cu cununile de florĭ, ce nu mai putură sĕ fiă aședate pe cosciugŭ, și după elŭ carulŭ funebru cu patru cai, precedatŭ de preoțimea în ornatŭ bisericescŭ, ér de amêndouĕ laturile însoțitŭ de membrii delegațiunilorŭ studenților români universitarĭ. După cosciugŭ mergeau membri familiei, în frunte cu fiiulŭ rĕposatului, dlŭ Ieronimŭ Barițiu, și cu cele patru surorĭ ale sale. Urma apoi delegațiunea Academiei, Mitropolitulŭ, celelalte delegațiunĭ și fruntașii preoțĭ și mirenĭ din tóte părțile, cum și representanții diferitelorŭ corporațiunĭ din Sibiiu, unŭ șirŭ lungŭ de dómne, multŭ poporŭ, mai alesŭ țĕranĭ de prin comunele vecine, conduși de dascălii lorŭ.

Intre onorațiorĭ am vĕdutŭ și somitățile orașului Sibiiu și ale cercurilorŭ săsescĭ din giurŭ. Cortegiulŭ era fórte lungŭ și impunĕtorŭ, i-a trebuitŭ aprópe o oră până ce a ajunsŭ la biserica unită.

Aicĭ, în curtea parochială, fù aședatŭ cosciugulŭ pe unŭ catafalcŭ. Preotulŭ pontificantŭ cetì rugăciunile de deslegare, după care se ținură încă trei vorbirĭ de pe tribuna, ce era aședată în fața cosciugului.

D-lŭ protopopŭ Zacharie *Boiu* ținù o frumósă vorbire, în numele Asociațiunei, alŭ căreia președinte a fostŭ rĕposatulŭ. A arătatŭ totŭ ce a făcutŭ Barițiu dela întemeiarea Associațiunei la care a conlucratŭ și până în dilele ultime ale vieții sale pentru acéstă instituțiune culturală a nóstră, și a sfêrșitŭ apoteosândŭ memoria rĕposatului.

După aceea se urcă pe tribună directorulŭ „Gazetei Transilvaniei“, d-lŭ Dr. A. *Mureșianu*, și făcêndŭ alusiune la cuvintele rostite de membrulŭ Academiei Române, d-lŭ N. Ionescu, vorbi cam în sensulŭ următorŭ:

Ilustrulŭ conducĕtorŭ alŭ delegației Academiei Române a accentuatŭ în elocentulŭ sĕu discursŭ însemnătatea lui George Barițiu dicêndŭ, că a fostŭ marele pontifice alŭ puternicei regine, ce se numesce opiniune publică. Ni-a arătatŭ, că elŭ a fostŭ dascălulŭ propagatorŭ alŭ dulcelui graiu și alŭ scrierei românescĭ.

Vorbitorulŭ, ca unulŭ din discipulii acestui mare pontifice, vine a da espresiune recunoscinței, ce i-o datorescŭ cu deosebire diariștii românĭ lui George Barițiu, care aicĭ la noi înainte cu mai bine de o jumĕtate de vécŭ, a datŭ viéță diaristicei române și a fostŭ înainte mergĕtorulŭ celorŭ ce stau adĭ în serviciulŭ acelei regine, ce stăpânesce cu sceptrulŭ sĕu puternicŭ tótă lumea cultă.

Meritele acestui veneratŭ și jălitŭ decanŭ alŭ pressei românescĭ de dincóce de Carpațĭ, precum și resultatele stăruințelorŭ sale neobosite pe spinósa carieră publicistică, le-a ilustratŭ atâtŭ de frumosŭ fericitulŭ Mihailŭ Kogălnicénu, scriindŭ cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“, înființată la 1838 de G. Barițiu: Voi, iubiții noștri frațĭ de peste Carpațĭ, ațĭ dobênditŭ multŭ, ațĭ progresatŭ multŭ pe tĕrêmulŭ culturei naționale, și acésta în mare parte mulțămită „Gazetei Transilvaniei“.... ce a fostŭ și este nu numai marea vóstră înainte-luptătóre, dér și însĕ-șĭ analele admirabilelorŭ vóstre acte pentru susținerea și desvoltarea naționalității române în timpŭ de o jumĕtate de seculŭ!

Marĭ și însemnate au fostŭ dér pentru întréga Românime ródele activității diaristice, desvoltate cu atâta diligință și abnegare de sine de acestŭ dascălŭ alŭ Românismului! George Barițiu ni-a oblitŭ calea, ce duce la progresulŭ nostru naționalŭ și șĭ-a câștigatŭ astfeliu unŭ titlu la vecînica nóstră recunoscință.

---

FOELETONULU „GAZ TRANS.“

## O nouă cronică românéscă.

(Fine.)

Deórece cronica se încheie cu anulŭ 1686; deórece la fine scriitorulŭ dice: „pre milostivulŭ coronatulŭ și preaînălțatulŭ craiulŭ nostru împreună cu alțĭ creștinĭ sĕ-lŭ blagoslovéscă și sĕ-lŭ norocéscă și sĕ i dea multe isbândĭ una peste alta asupra păgânilorŭ, ca sub stăpânirea înălții sale sĕ putemŭ trăi întră unciune și cu pace Aminŭ“, din acestea urméză, că elŭ vorbesce despre craiulŭ séu principele Ardealului dela an. 1686, care pe acestŭ timpŭ era Apafi I, deórece acestŭ Apafi a muritŭ la 13 Aprilie 1690: din acestea urméză, că cronica s'a scrisŭ între anii 1688—1690, dér înainte de mórtea lui Apafi I.

Cronica este scrisă de unŭ Românŭ de peste munțĭ. Acésta se vede din următórele:

Scriitorulŭ cunósce de amĕruntulŭ relațiunile Transilvaniei și Ungariei. Despre monumentulŭ din Câmpulŭ-pânei ridicatŭ în memoria înfrângerii Turcilorŭ la a. 1479, lângă Apa Vinerei în Transilvania și ale cărui ruine adĭ dispărute mi-lea arătatŭ și mie tatălŭ meu la 1852 când m'a dusŭ la scóla din Blașiu, scriitorulŭ dice că și în diua de astădĭ se vede unŭ turnŭ; mai încolo amenuntele ce le spune despre intrigile contra mitropolitului Sava, amĕnunte, carĭ nu se află nicĭ chiar în cronica lui Cserei, ce se află pe atuncĭ chiar la curtea principelui; întrebuințarea de cuvinte latine ce s'au introdusŭ mai întâiu din Transilvania, ca cele următóre, ce le aflămŭ în cronică: superbie, patrie, pretenție, autoritas, gubernatorŭ, gubernie, prințeps, elecție, colonie, ș. a. tóte acestea arată luminatŭ, că autorulŭ este unŭ Românŭ de peste munțĭ și anume din Transilvania.

Cestiunea cea mai grea este, cine sĕ fie autorulŭ?

Testulŭ cronicei, combinatŭ cu alte date istorice, sperămŭ, ne va conduce la descoperirea autorului.

Autorulŭ se presentă în cronică cu următorulŭ coloritŭ particularŭ. Elŭ înainte de tóte cunósce mai bine Transilvania, și în evenimentele contimporane, intră în amĕnunte, carĭ nu le putea cunósce decâtŭ unulŭ ce a fostŭ în mijloculŭ lorŭ, cum se vĕde cu deosebire din relatările despre sórtea mitropolitului Sava. Ba, scriitorulŭ este atâtŭ de preocupatŭ de Sava, încâtŭ vorbesce cu o ură clocăitóre asupra dușmanilorŭ lui. Elŭ se intereséză de biserica Românilorŭ din Transilvania. Afară de acestea, în evenimentele contimporane, elŭ vorbesce despre Muntenia (vedĭ mai susŭ citatele despre mitropolitulŭ Teodosie și familia lui Șerbanŭ Cantacuzino) relatândŭ amĕnunte ce nu le aflămŭ nicĭ în cronicele muntene.

Prin urmare autorulŭ trebue sĕ fiă unŭ omŭ, care a fostŭ în relațiunĭ de aprópe cu mitropolitulŭ Sava și sĕ fi petrecutŭ și în Muntenia și chiar la curtea lui Șerbanŭ Cantacuzinŭ.

Acestŭ personagiu întrunindŭ tóte aceste condițiunĭ și fiindŭ și omŭ învĕțatŭ, 'lŭ descoperimŭ în următórele date istorice:

Intre anii 1656—1680 mitropolitŭ la Românii de peste munțĭ era Sava, care după familiă s'a numitŭ Brancovicĭ. Acestŭ Sava avea unŭ frate mai micŭ cu numele Gheorghie, cunoscutŭ în istoriă, cum vomŭ vedé, sub numele Gheorghie Brancovicĭ. Elŭ a avutŭ o viéță fórte agitată. Mai întâiu a călĕtoritŭ cu frate-sĕu mitropolitulŭ Sava în Rusia, spre a face o colectă pentru reedificarea reședinței și a mănăstirei devastate de Turcĭ și Tătarĭ.

Gheorghie a fostŭ de mai multe orĭ însărcinatŭ de principele Ardealului cu misiunĭ la Sultanulŭ turcescŭ.

Mitropolitulŭ Sava intrigatŭ și persecutatŭ de calvinĭ, a fostŭ aruncatŭ în închisóre, asemenea și frate-sĕu Gheorghie, care însĕ în urmă a fostŭ eliberatŭ sub condițiune sĕ spună unde și-a îngropatŭ frate-sĕu mitropolitulŭ averile. Gheorghie s'a întrepusŭ pe la puternicii țĕrei, ca sĕ libereze pe frate-sĕu pe lângă o sumă óreoare de banĭ, pe care elŭ dicea, că o va aduna-o de pe la rudele sale.

Vĕdêndŭ elŭ însĕ, că Ungurii vorŭ sĕ le iee și banii și în urmă sĕ-i alunge din țéră, a plecatŭ la a. 1681 dimpreună cu unŭ cumnatŭ alŭ sĕu Ioanŭ și cu fiiulŭ acestuia Sava și trecêndŭ pe la Hațegŭ prin Pasulŭ-Vulcanŭ s'a dusŭ la Craiova, unde au fostŭ bine primițĭ de boerulŭ Radulŭ Nestorŭ, de aicĭ apoi s'au dusŭ la Têrgoviște la Șerbanŭ Cantacuzinŭ, domnulŭ Munteniei, între ani